

Inleiding afsluiting T-2-systematiek

Tot en met 2020 worden de financiële middelen voor een deel van de jeugdhulp over gemeenten verdeeld op basis van historisch zorggebruik, de zogenaamde T-2-systematiek. Het gaat om de middelen voor de jeugdzorg aan kinderen met een voogdijmaatregel en meerderjarigen die op grond van de Jeugdwet nog jeugdhulp ontvangen. De reden hiervoor is dat het woonplaatsbeginsel voor deze groep afwijkt van de basisregel.

Tegelijk met de wijziging van het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet per 1 januari 2021, verandert ook de verdeling van het budget voor deze groep: voortaan worden ook deze middelen verdeeld met behulp van een objectief verdeelmodel. Gemeenten kunnen vanaf dan ook voor deze groep jeugdigen door middel van preventief beleid sturen op hun uitgaven aan jeugdhulp; daardoor sluit het nieuwe woonplaatsbeginsel ook beter aan op de doelstellingen van de Jeugdwet.

Enkele gemeenten hebben zich helaas geconfronteerd gezien met uitzonderlijk hoog oplopende kosten voor deze groep jeugdigen in de laatste twee jaar. Dat kan betekenen dat deze gemeenten in 2019 en 2020 veel minder middelen voor de zorg voor deze groep hebben gekregen dan de uitgaven die zij hebben gedaan.

Dit kan komen doordat hun budget is bepaald op basis van veel lagere aantallen jeugdhulpgebruikers dan er in het boekjaar werkelijk waren, maar die hogere aantallen jeugdhulpgebruikers uit 2019 en 2020 komen niet meer op dezelfde manier tot uiting in het budget dat wordt toegekend in 2021 en 2022. Ook kan dit veroorzaakt worden door een gemiddeld genomen hogere prijs voor jeugdhulp voor deze groepen. Hierdoor krijgen zij als het ware hun voorschot niet meer terugbetaald. Deze gemeenten worden middels deze afsluiting gecompenseerd voor de tekorten die ontstaan als gevolg van de gekozen verdeelsystematiek.

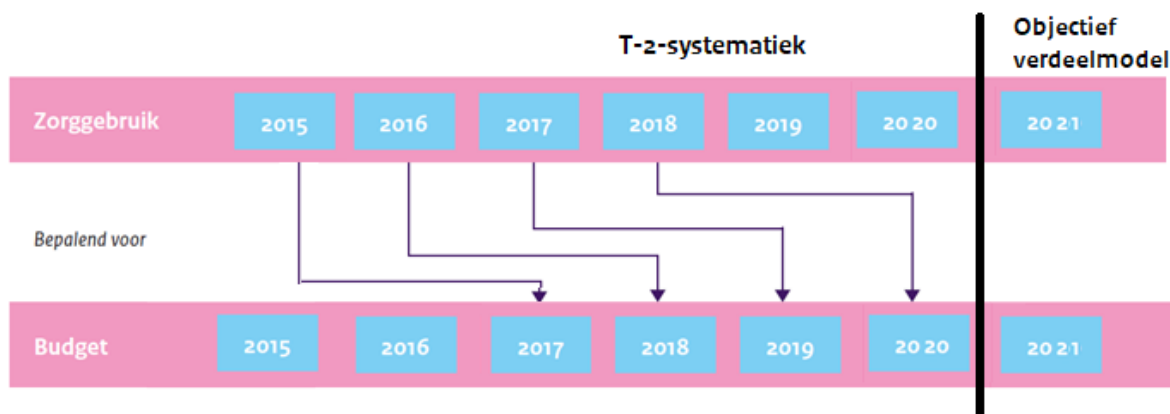
In dit stuk wordt uitgelegd hoe deze afsluiting in zijn werk gaat.

Uitleg afsluiting - hoofddoel

Het jeugdhulpbudget voor jeugdigen met een voogdijmaatregel en van 18 jaar en ouder voor een gemeente wordt berekend aan de hand van twee factoren:

- Zorggebruik. Het aantal zorgdagen voor een bepaalde jeugdhulpvorm in een gemeente van twee jaar eerder.
- Gemiddelde dagprijs. De gemiddelde dagprijs voor een bepaalde jeugdhulpvorm.

Deze dagprijzen worden jaarlijks verhoogd met de loon- en prijsbijstelling die over het gehele macrobudget wordt berekend.

Figuur 1: werking T-2-systematiek en overgang naar het objectieve verdeelmodel vanaf 2021.

Het budget voor jeugdigen met een voogdijmaatregel en van 18 jaar en ouder wordt bepaald door eerst de uitgaven per jeugdhulpvorm voor deze groepen te berekenen. Vervolgens wordt dit bij elkaar opgeteld om te komen tot een definitief budget. Deze berekening wordt uitgevoerd door het CBS en gebeurt jaarlijks in mei. Het zorggebruik dat wordt gebruikt voor deze berekening, is het zorggebruik uit het voorafgaande kalenderjaar. Dit betekent dat het budget uit 2017 bepaalt wordt aan de hand van het zorggebruik in 2015; vandaar de naam T-2-systematiek. Zie ook figuur 1.

Deze systematiek betekent dat, bij toenemend zorggebruik, de gemeenten de kosten voor de oplopende zorgvraag 'voorschieten' vooruitlopend op het moment dat ze daadwerkelijk budget krijgen dat in lijn is met zorggebruik uit dat jaar.

Verondersteld dat in gemeente X het zorggebruik in 2019 en 2020 veel hoger is dan in 2017 en 2018, dan krijgt gemeente X in 2019 en 2020 (de laatste twee jaren dat de T-2-systematiek wordt toegepast) een budget dat rekening houdt met een lagere zorgvraag dan gemeente X zich in werkelijkheid mee geconfronteerd ziet. Door de overgang naar het objectieve verdeelmodel wordt daar in de budgetten van 2021 en 2022 geen rekening mee gehouden. Daarnaast heeft deze gemeente weinig tot geen preventief beleid kunnen voeren om hier op te sturen, voor zover deze groep kinderen oorspronkelijk niet uit de gemeente komt die voor die jeugdhulp betaalt. Dit is met name het geval bij kinderen met een voogdijmaatregel. Deze financiële afsluiting is bedoeld om deze discrepantie, wanneer die leidt tot substantieel nadeel voor de betreffende gemeente, weg te nemen.

Uitleg afsluiting – werking

De afsluiting vereffent het verschil tussen het budget dat in 2019 en 2020 wordt ontvangen (op basis van zorggebruik in 2017 en 2018)¹ en de daadwerkelijk gemaakte kosten in die jaren, mits dit boven een drempelwaarde uitkomt. Een gemeente kan gecompenseerd worden als de daadwerkelijk gemaakte kosten voor jeugdhulp in 2019 en 2020 hoger zijn dan het budget dat voor deze periode is uitgekeerd, waarbij dit verschil tenminste hoger moet zijn dan de drempelwaarde. Mogelijke oorzaken van dat verschil zijn:

- Het zorgverbruik in 2019 en 2020 is sterk gestegen ten opzichte van 2017 en 2018.

¹ Het verschil tussen het budget en de daadwerkelijke kosten kan ook ontstaan door andere redenen, bijvoorbeeld doordat er binnen een gemeente instellingen zijn die hoge tarieven rekenen voor hun specialistische zorg, of omdat de beleidsinformatie voor 2017 en 2018 niet klopt.

- De tarieven van de instellingen binnen de gemeentegrenzen zijn in 2019 en 2020 hoger (geworden) dan de tarieven die gehanteerd zijn om het budget te berekenen.

Dit kan worden geïllustreerd aan de hand van een voorbeeld: gemeente X.

Gemeente X	2019		2020	
	Budget	Kosten	Budget	Kosten
	1.250.000	1.500.000	1.450.000	1.700.000

Gemeente X krijgt compensatie ter hoogte van het verschil tussen het budget dat wordt berekend op basis van zorggebruik in 2017 en 2018, en de werkelijke kosten. In het bovenstaande voorbeeld betekent dat, dat er in totaal 500.000 euro compensatie uitgekeerd zou kunnen worden.

Uitleg afsluiting – uitgangspunten

De volgende uitgangspunten zijn geformuleerd

- Er vindt een afsluiting van de T-2-systematiek plaats in december 2021.
- Gemeenten die aan kunnen tonen dat zij in 2019 en 2020 geconfronteerd zijn met sterk gestegen kosten voor jeugdhulpgebruik voor voogdij en 18+, worden middels deze afsluiting gecompenseerd voor het tekort dat hierdoor is ontstaan.
- Deze afsluiting levert compensatie voor dezelfde factoren als de 'compensatieregeling voogdij en 18+'. Deze uitgangspunten zijn daarop hetzelfde.
- Gemeenten kunnen tot 1 oktober 2021 een aanvraag doen om gecompenseerd te worden.
- Een aanvraag dient vergezeld te zijn van een ingevuld format (op aanvraag bij het ministerie van VWS beschikbaar). In dit format kan de gemeente de hoogte van het tekort aantonen.
- Een aanvraag dient in te gaan op alle categorieën jeugdhulp en kindbeschermingsmaatregelen zoals die in het vaststellen van het budget voor voogdij en 18+ worden geïdentificeerd. Dit om te voorkomen dat tekorten op de ene categorie jeugdhulp worden gecompenseerd, terwijl op een andere categorie jeugdhulp een te veel aan zorgdagen is geregistreerd.
- In uitzonderlijke gevallen waarin een gemeente niet aan de gestelde criteria (aanvraag- of toetsingscriteria) voor compensatie kan voldoen, maar de gemeente overduidelijk substantieel nadeel ondervindt van de historische verdeling, behoudt het ministerie zich het recht toe om, binnen de kaders van de compensatieregeling, alsnog compensatie te bieden.
- De compensatieregeling wordt bekostigd uit het macrobudget Jeugd, omdat het gaat om een verdeelprobleem. Hiertoe wordt 30 miljoen euro gereserveerd.
- Wanneer dit budget wordt overvraagd, worden de gehonoreerde compensatieaanvragen naar rato verlaagd.
- Bij onderuitputting van dit budget vloeit het resterende budget terug in het macrobudget.
- De eindafrekening wordt in de decembercirculaire van 2021 geëffectueerd.
- Een aanvraag van een gemeente wordt z.s.m. beoordeeld en vastgesteld. Hiermee verkrijgt de gemeente in zo vroeg mogelijk stadium zekerheid over de te ontvangen compensatie bij decembercirculaire.
- Gemeenten die een aanvraag doen omdat in de beleidsinformatie minder zorgdagen zijn geregistreerd dan er in hun gemeente daadwerkelijk zijn geleverd, verbinden zich hiermee aan een inspanningsverplichting om jeugdhulpaanbieders binnen hun

gemeenten te informeren over het belang (en verplichting) van goede aanlevering van de beleidsinformatie.

Beoordelingscriteria

Een aanvraag voor compensatie van een gemeente zal in eerste instantie beoordeeld worden op juistheid van de aangeleverde informatie. Wanneer aangeleverde informatie als voldoende is beoordeeld, zal op basis van een aantal beoordelingscriteria gewogen worden of een gemeente in aanmerking komt voor een compensatie.

Hiertoe is een aantal criteria ontwikkeld. Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat alleen gemeenten met substantieel nadeel voor compensatie in aanmerking komen. Om vast te stellen wat substantieel is, is er een drempelwaarde geformuleerd. Vanwege de diversiteit aan gemeenten, o.a. in grootte, is er voor gekozen om drie drempelwaarden te formuleren waarmee getoetst kan worden of enig tekort voor een gemeente als substantieel kan worden betiteld. De drempelwaarden zijn zowel absoluut als relatief. De drempelwaarden zijn gelijk voor een aanvraag, ongeacht de oorzaak van het ontstaan van het tekort. In onderstaande figuur is een beslisboom om de criteria langs te lopen.

Er is gekozen voor drempelwaarden die aansluiten bij de drempelwaarden uit de compensatieregeling voogdij en 18+ voor wat betreft compensatie voor een volumeprobleem. Dit betekent dat er gekozen is voor een relatieve drempel voor het tekort van 10 procent (tweemaal 5 procent) ten opzichte van het objectief verdeelde budget 2019. Dit komt doordat er sprake is van een éénmalig tekort en een eenmalige compensatie.

Omdat er in de meicirculaire van 2019 geen onderscheid meer wordt gemaakt tussen het objectief verdeelde jeugdhulpbudget en de algemene uitkering 2020, wordt er gebruik gemaakt van het laatst beschikbare jaar waarin dat nog wel gebeurde om de relatieve drempelwaarde van het objectieve budget te bepalen. Dit is het objectief verdeelde jeugdhulpbudget voor 2019 zoals dat is gepubliceerd in de meicirculaire 2018.

Een aanvraag kan zich richten op de kosten voor voogdij en 18+ of één van de twee afzonderlijk. De keuze om te kiezen voor één van die drie mogelijkheden heeft gevolgen voor de relatieve drempel waar mee gewerkt wordt: wanneer er een cumulatief tekort op beide categorieën wordt gepresenteerd, wordt dit ook getoetst tegen de drempel die correspondeert met het budget voor voogdij én 18+. Wanneer er voor slechts één onderdeel compensatie voor een tekort wordt aangevraagd, wordt de relatieve drempel bepaald aan de hand van alleen die categorie.

Voor een aanvraag tot compensatie van het budget voor 18+ wordt beoordeeld of de opgevoerde zorgkosten strikt genomen onder de Jeugdwet vallen. Gezien de geconstateerde groei op landelijk niveau van het volume van dit type zorg

Wanneer komt een gemeente in aanmerking voor compensatie?

